Lärarens sida: Avancerat, text 8, Två slags minne

Faktatextsamtal i grupp · åk 4–9

Arbetsminnet och långtidsminnet finns båda i nätverk av nervceller, men arbetsminnet håller några få saker, ofta i sekunder, medan långtidsminnet behåller det som upprepas, ibland hela livet. Texten jämför två saker, och modellen är Venndiagrammet, blad 1. I vecka 3 har två elever i taget jobbkorten från avsnitt 2.

Läspasset: de fyra avsnitten	
Textens fråga	Varför kan ett namn försvinna på några sekunder medan en låt sitter kvar i flera år, och vad har de två minnena gemensamt?
Ord före läsningen	minne (nätverk av nervceller, ingen hårddisk) · arbetsminne (inget minne av ett arbete) · hippocampus (behövs för nya minnen av händelser)
1 Båda är minne	Red ut: *”tagit in”*: sett, hört eller läst · spritt: på flera ställen Lyssna efter: båda är minne · nätverk av nervceller · båda behövs Lockar: meningen du läser just nu. *”Var i hjärnan finns ett minne?”*
2 Arbetsminnet	Red ut: huvudräkning: räkna utan papper · *”tappa tråden”*: inte hänga med Lyssna efter: det du tänker på · tre till fem saker · ofta några sekunder Lockar: koden med sex siffror. *”Hur mycket rymmer arbetsminnet, och hur länge?”* Sambandet: *”det mindre av de två”*: arbetsminnet ställs mot långtidsminnet Bilden: Siffran 2: arbetsminnet, dit det nya kommer in
3 Långtidsminnet	Red ut: *”Själva minnet”*: nätverket i hjärnbarken, inte hippocampus · tinningen: sidan av huvudet vid ögat Lyssna efter: minuter till hela livet · händelser, fakta, färdigheter · hippocampus Lockar: din senaste födelsedag. *”Vilka tre slag av långtidsminnen nämner texten?”* Sambandet: *”Till skillnad från arbetsminnet”*: det andra minnet ställs mot det första Bilden: Hippocampus på båda sidor, vid siffran 3
4 Så glömmer de	Red ut: *”mer hållbart”*: glöms inte lika lätt · *”sprida ut”*: dela upp på flera tillfällen Lyssna efter: arbetsminnet tappar · långtidsminnet behåller · upprepning Lockar: låten du har sjungit. *”Vad gör att något stannar i långtidsminnet?”* Sambandet: *”Medan”*: de två minnena ställs mot varandra Bilden: Pilen med upprepning från arbetsminnet till långtidsminnet
Om någon frågar	Finns det visuella och auditiva elever? Undervisning efter lärstilar saknar stöd i forskningen. Varför både sju och tre till fem? År 1956 sa Miller sju, och Cowan säger tre till fem. Är arbetsminnet korttidsminnet? Nästan: det är korttidsminnet när du tänker med det. Är spegelteckningen ett tredje minne? Nej, en färdighet i långtidsminnet. Den visade att långtidsminnet har flera slag.

© Niclas Fohlin · niclasfohlin.se/stodundervisning/faktatextsamtal-i-grupp

Modellpasset: Venndiagrammet för Två slags minne	
Fördjupningen	Red ut: *”fastnade”*: blev kvar · *”tresiffrigt tal”*: ett tal som 382 Lyssna efter: en enda människa · talet i 15 minuter · glömde det han var med om Lockar: stjärnan i spegeln. *”Vad kunde H.M. göra, och vad kunde han inte?”* Sambandet: *”de två minnena”*: avsnitt 2 och 3 hos en människa
Modellen	Lägg först fram gruppens tankekarta från vecka 1 och fråga: *”Vad ska stå i mitten?”* Texten jämför två saker, och kartan visar inte vad som är lika och olika. Ta sedan fram Venndiagrammet, blad 1. Avsnitt 4 ger två post-it-lappar: i modellpasset delar gruppen avsnittets kärna på två lappar, en för var sida. Gruppen lägger fördjupningens lapp på En lapp till, som får namnet Hör till långtidsminnet. H.M:s arbetsminne fungerade, men nästan inga nya händelser fastnade i långtidsminnet.
Orden	båda (båda) · av de två (arbetsminnet) · till skillnad från (långtidsminnet) Utan flik: gruppen skriver *”medan”* och *”behåller däremot”* vid lapparna från avsnitt 4.
Svaret	Lyssna efter: arbetsminnet: få saker, ofta sekunder · långtidsminnet: det som upprepas · båda: nätverk av nervceller Så kan det låta: *”Namnet fanns bara i arbetsminnet, som håller få saker, ofta bara i sekunder, och tappar dem när något nytt kommer. Låten har jag upprepat, så den sitter i långtidsminnet. Båda finns i nätverk av nervceller.”*
Rutan	Visste du att: intressant, för svaret håller utan att veta hur hjärnan skars.
Samtala	Varför berättar författaren hur forskarna fick veta det? Varför börjar texten med ett namn som försvinner? Ett svar: H.M. gör de två minnena synliga, och de flesta har själva glömt ett namn.

© Niclas Fohlin. Ur Faktatextsamtal i grupp, https://niclasfohlin.se/stodundervisning/faktatextsamtal-i-grupp.